

mirajul străinătății, cu un sistem de valori pe care adesea aceștia nu-l pricep. Pe acoperișul unui bar, o fată și doi băieți dezvăluie, când în engleză, când în română, trei biografii. Personajele se autoportretează din mers, cu simplitate, dar și cu suspans, individualizându-se firesc. Cu o regie cât se poate de discretă, spectacolul mizează pe istoria celor trei, o istorie întretăiată, care se limpezește odată cu răsăritul soarelui. Ceea ce te cucerește e, deopotrivă, felul în care Peca Ștefan mănuieste urzeala narativ/dramatică și interpretarea actricească impecabilă. *The Sunshine Play* a convins mai multe jurii internaționale care au premiat-o, laurii buzoieni fiind primii obținuți acasă. Spectacolul arată cu prisosință că segmentul independent, alternativ din teatrul autohton are contururi tot mai semnificative.

În privința Premiului publicului (***Variațiuni enigmatice*** de Erich Emmanuel Schmitt, Teatrul „Nottara” București, regia Claudiu Goga, scenografia Sică Ruscescu) nu pot decât să fac speculații. Cred că în decizie a contat spectaculosul poveștii. Erich Emmanuel Schmitt a elaborat această piesă cu o precizie matematică, dezvăluindu-i vobelele cu abilitate scriitoricească, prin răsturnări spectaculoase de situație și convingând prin autenticitatea adevărilor de viață pe care le rostește. *Variațiuni enigmatice* e o dramă de dragoste, povestea unui triumf amoros configurat de doi bărbați care au iubit aceeași femeie, fiecare în felul său personalizat. În votul publicului, mulți ar fi pariat pe comedie, căci comedia e calea sigură spre sufletul privitorilor. Dar opțiunea celor aleși în juriu aleatoriu, prin tragere la sorți, în seara deschiderii Galei, a preferat povestea.

Teatrul de proiecte „George Ciprian” e, așa cum s-a văzut în săptămâna de **VedeTeatru**, expresia unui adevăr la care și alți administratori culturali ar trebui să mediteze mai apăsător: o instituție de cultură lucrează pentru cei din ale căror impozite își constituie bugetul. Altfel, un așezământ e un apendice care, la un moment dat generează septicemie spirituală.

Liviu ORNEA

București

Dar unde ne sunt tinerii de azi?

Am fost luni, 18 iunie 2007, la Sala Amfiteatru a TNB, la **Jubileul celor 50 de ani ai Studioului Casandra**. Notez câteva impresii, amestecate. Începând cu ținuta mai mult decât lejeră a, totuși, amfitrionului formal al locului, Ion Caramitru, care nici nu a zăbovit prea mult, contrastând puternic cu toaletele unora dintre doamne. Continuând cu discursul adevăratului amfitrion, Florin Zamfirescu, rectorul de acum al UNATC, care a explicat scurt și la obiect, cu emoție reținută, fără emfază sau vorbe inutile, situația (scuzați) dramatică în care se află Studioul: imobilul este revendicat, procesul e pe rol, până nu se stabilește statutul clădirii, UNATC nu poate cheltui bani cu reparațiile, se încearcă trecerea clădirii pe lista celor de patrimoniu, situație în care proprietarul ar fi despăgubit în bani și teatrul ar continua să funcționeze. Dar, deocamdată, nu se știe nimic. Nici măcar unde se vor juca producțiile studenților începând din toamna viitoare. Soluții par să existe, oferte ar fi, dar totul e încă în faza intențiilor (bune), să vedem ce va ieși. Sub semnul acestui iminent eveniment a stat întreaga întâlnire. Ceea ce trebuia să fie un moment de rememorare a unor împliniri,

de omagiere a unor artiști, mulți dispăruți deja, o sărbătoare a breslei, s-a transformat pe nesimțite din cântec de bucurie în prohod. Parcă nimănui nu-i venea să creadă că Studioul de Teatru Casandra nu va mai fi. Și fiecare își aducea aminte de primii pași pe scândura aceea, primii pași în carieră, de fapt. Primul care „a vorbit” a fost Radu Penciulescu, printr-o scrisoare citită de Florin Zamfirescu. Au urmat apoi (ordinea a fost, poate, alta) rectorii de după Revoluție, fiecare respectând registrul sentimental-umoristic-nostalgic, povestindu-și începuturile, dar și problemele pe care le-a avut (și rezolvat, uneori) în ingrata postură. A vorbit și actualul (și fost) decan, cam sec și lemnos mi s-a părut. Apoi, actori și regizori, unii mai inspirați, alții mai puțin, au vorbit despre generațiile lor și despre începuturile în teatru. Emoționa(n)tă fără rest a fost intervenția lui Ion Lucian (care s-a și oferit să găzduiască producțiile studentești în viitorul Teatru Excelsior). La fel, a timidului Dinu Cernescu, care s-a încumetat să vorbească numai sub amenințarea loanei Bulcă – ei fiind din prima generație care a jucat la Casandra. Au mai depănat amintiri Aimée Iacobescu, Lucia Mureșan, Olga Delia Mateescu, Eugen Rogojinski, toți omagiindu-și profesorii, colegii dispăruți. Toți încercând să fie optimiști și să creadă într-un viitor al Casandrei și al spiritului ei. Plin de antren, cam prea locvace, Dan Puric a citat din Iorga și din alți oameni mari, dar a însuflețit salutar atmosfera. Cum la fel a făcut Natașa Raab, debordând de energie (pozitivă) și căldură. Un moment de o gravitate neobișnuită a fost cuvântul Profesorului, al lui Ion Cojar, care a ținut, de fapt, un minicurs de arta actorului, reamintindu-ne că asistăm la o decădere a ei și că domnia sa nu crede în reteatralizare, ba mai mult, nu știe ce înseamnă așa ceva (Liviu Ciulei, în schimb, știe). Am lăsat la urmă intervenția lui Alexandru Lazăr, cel care a editat albumul aniversar (dedicat doamnei profesoare Elisabeta Munteanu). A muncit mult, cu dragoste, cu dăruire, îi venea greu să-și spună povestea. Albumul, care listează, deocamdată, promoțiile 1957–1982, cu pozele disponibile, e frumos, dar ciudat, aș zice: poza lui Adrian Titieni, de pildă, de pe pagina 5 (conducerea UNATC în 2007) arată un seducător june imberb; și neunitar: unii dintre cei prezenți (Victor Moldovan, Valeriu Moisesescu, Amza Pellea, de exemplu, dar nu numai ei) beneficiază de câte o evocare specială din partea autorului, alții nu. În fine, ultima intervenție, a neobositului Valeriu Grama, sufletul, de mulți ani, al Studioului, care a avut excelenta inspirație să-i numească și pe toți cei din corpul tehnic (apar toți în album, la pagina 24): „Mai e cineva dintre cei cu care am debutat eu?”, a întrebat Ioana Bulcă. Da, mai era. Unul singur...

Era emoționant să vezi oamenii aceștia evocându-și tinerețea. Era emoționant să auzi pomenite, și cu câtă dragoste și respect, numele Mariettei Sadova, al lui Bălțățeanu, al Irinei Răchițeanu, al lui Ion Finteșteanu și câte altele. Dar cei care le pomeneau erau cu toții maturi, iar unii chiar bătrâni. Asta era șocant: în sala pe jumătate goală (deși întâlnirea fusese programată luni la amiază, tocmai ca lumea să poată veni), nu erau deloc tineri. Cred că cel mai tânăr participant era Felix Alexa, la datorie, oarecum, pentru că profesor la UNATC. Spiritul acela al Casandrei, despre care vorbeau cu toții, spiritul breslei, de fapt, nu prea mai există. Îl întrețin, cât mai pot și ei, cei formați înainte. Dar cei de-acum, aceia care ar fi chemați să-l perpetueze, par complet indiferenți – iar unii, nevizitați de niciun fel de spirit. Poate pentru că, pe vremuri, absolvea doar o mână de actori și regizori în fiecare an. Nenorocita repartiție, așa obligatorie cum era, îi trimitea uneori pe toți în același teatru, oricum, într-un teatru. Acum, se întâmplă ca absolvenții actori ai unei promoții să nici nu se știe toți între ei. Când termină, se duc care-ncotro, în publicitate, în film, în alte meserii. Ce să-i mai unească? În orice caz, o scenă, fie ea și a Studioului Casandra, nu e de ajuns.

„Cine n-are bătrâni, să-și cumpere”. Și când se termină?